THE YORUBA NEWS.

FOR GOD, THE KING & THE PEOPLE.

VOL. XIII. Nos 23. & 25. New Series. IBADAN, TUESDAY. NOV 22—6th, DECEMBER, 1938. Price One Penny

NIGERIA NOT FOR TRANSFER.

THE event of the last two weeks has clearly shown how deep seated is the loyalty of Nigerians to the British Throne and how strong is the attachment of the people to the British Empire of which, we form, by no means, an insignificant apart. The mere mention of an alleged suggestions of transferring Nigeria to a foreign power is sufficient to send up a chorus of protests from every part of the Dependency.

This alleged statement by a British M.P. and the Honourable Mr. Oswald Pirow, Defence Minister of South Africa, is rather unfortunate and is fraught with grave dangers for the stability of the British Empire. The structures of a mighty edifice which required centuries in raising up may be destroyed within a short period of time by sapping its foundations.

The Union of South Africa, which, today, is predominantly Dutch in its government and one of the beneficiaries of the Great War of 1914-18, has been and is still contributing directly and indirectly to the sapping of the foundations of the great British Empire; she was the first to have expressed the view of non-participation in any British wars of the future; this decision coming after her absorbing the former German Colony of Herero Land in South West Africa, appears to us rather unpatriotic, for, without the help of British arms and British fleet we wonder how South Africa could have been able to conquer that vast territory, which, today, forms a portion of the Union.

It is no wonder that Mr. Pirow, as the mouth-piece of his country the Union of South Africa, has no compunction in suggesting the transfer of a loyal British Dependency as Nigeria to Nazi Germany, instead of proposing to return the late German Colony of South West Africa in the interest of peace and European appeasement.

If Mr. Pirow is not an Empire wrecker as he appeared to be in this instance, he should have had the temerity of proposing to his country, the Union of South Africa, to hand over Herero Land late German Colony of South West Africa back to the Germans and not seek to clip the full grown Nigerian feathers from the British Empire's wings.

Of course, the African subjects of His Majesty's are no fools hence the series of protests against the rumoured proposal of transferring our country to Germany. We are British and continually pray that we may ever remain so.

GOD SAVE THE KING.

Press Notice.

The following messages which have been received by His Excellency the Governor from the Secretary of State for the Colonies are published for general information.

"The Prime Minister was asked in the House of Commons on the 14th of November whether His Majesty's Government would give an assurance that no transference of mandates for Tangayika or other former German territories would be effected until adequate financial compensation was given to enterprisers and investors who had been engaged in developing those territories since Great Britain first accepted mandates for their Government. He replied: "I would refer my Honorable Friend to the statement made by my predecessor on December 18th, 1935, when he said that no British territory and no territory under British protection or mandate would be transferred from British sovereignty or authority without fullest regard being had to the interests of all sections of population in the territories concerned."

In reply to a following supplementary question by Mr. Bollenger "Can the Prime Minister inform the house whether His Majesty's Government are contemplating transfer of these territories on any terms."

Mr. Chamberlain answered "No Sir."

The Secretary of State for the Colonies has informed His Excellency the Governor that the Prime Minister's reply to Mr. Bollenger is to be understood as meaning that His Majesty's Government is not contemplating transfer of any territory under British administration.

2 "The Prime Minister was asked on the 16th of November, whether he would assure the house that in any conversations or negotiations regarding German Colonial claims British influence will be used as far as possible to ensure that no change will take place which is not endorsed by a majority of adult population of the Colonies concerned.

The Chancellor of the Exchequer answering for the Prime Minister replied as follows: "As the Prime Minister indicated in reply to a supplementary question by the Honourable Member for Bassetlaw on November 14th, and as my Right Honourable Friend the Colonial Secretary has repeated today His Majesty's Government are not contemplating transfer of any territories under British administration. In this matter His Majesty's Government would, of course, give full attention to the views of populations of any territories concerned."

Ogbeni Alapata O Ku Adanu

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

THE YORUBA NEWS.

Editor & Proprietor :—

D. A. OBASA,

Office: AJABA SQUARE, OGUNPA ROAD
P. O. BOX 60, IBADAN

Subscriptions payable in advance.

Ibadan 4s. 6d, per annum, 6s, 6d, Post Free.

Cheques and Postal Orders should be crossed and forwarded to the Editor.

Thanks for Sympathy, In Memoriam Notices Marriages, Births, Deaths, Change of Names at 2s. 6d, per insertion.

Advertising rates &c., on application.

We invite Correspondence on topical matters of general interest.

All communications intended for publication should bear the names and addresses of writers' not necessarily for publication but as a mark of good faith.

The views expressed by contributors are not necessarily endorsed by the Editor.

TUESDAY NOV. 22.— DEC. 6, 1938.

Our Produce Market.

THE tendency of our produce market is rather disheartening to the farmers and traders alike; instead of improving, the price continues steadily to go down almost daily: although at times a slight rise in price may be noticeable for a day or two, it is only to be dropped suddenly without any apparent reason, to the detriment of the African produce dealers and producers. Produce buyers who received cash advance with market price in the morning before going to market often return with the produce in the evening but to be coolly told that "price has been dropped by 5/- to 10/- per ton" as the case may be.

It may be alright to play the "Bear" and "Bull" on stock exchange markets in England and the continent, where the merchants are fully acquainted with such tactics, it is unfair to introduce the process into West Africa particularly Nigeria an agricultural country, where the indigenous producers and traders are still centuries behind in the arts and manipulations of western civilisation. It is taking an undue advantage of the people.

Since the introduction of this risky method of trading, hundreds of African traders have been ruined in every commercial town in Nigeria. The worst of the whole business is that the ruling prices in Europe and America are being strictly guarded from the knowledge of traders with masonic secrecy. Where formerly produce prices are always published in the local papers, it has become a wonder to African traders that the practice had been discontinued since the Cocoa Commission came to West Africa.

A Yoruba proverb says:
"Bi ojo ko rọ, t' agbado ko gbo
Oju gbogbo wa ni o ja a"

i.e. If the rain does not fall,
And the corn do not ripe:
We shall all suffer the consequence.

Yes, we are all suffering the consequences. The farmers, traders, merchants are now suffering alike. If the farmer has no money to spend, how can the trader sell his goods? If trade is bad, the custom revenue suffers in turn because more goods will not be imported into the country.

The Government is trying to help the farmers by introducing co-operative societies into the country and the surest way of improving our produce prices is for our farmers to join the movement wholesale and work for the economic salvation of our land.

Awọn Agba Alafojudi.

22/11/38

Ni ọjọ mẹjọmejọ ni Olubadan, awọn Ijoye ati Ajẹle Ibadan mā nṣe Ajọ Igbimọ ninu Ile Igbimọ Oke Mapo.

Gẹgẹ bi aṣa Ijọba Ibile, ẹtọ ni ki awọn ti ki iṣe Ijoye ma ba ọla fun awọn Ijoye papa julọ, ẹniti o jẹ Ọba tabi Olori patapata ni ilu.

Ni ọjọ Igbimọ Ibadan, ti Olubadan ba jade ninu mọto rẹ, se ni gbogbo enia Ijoye ati atijejoye t'ọmọde t'agba mā nwolẹ fun Olubadan. Balogun Ibadan ati awọn Ijoye yoku mā ndọbalẹ ti nwọn si ma njuba fun u, titi ti yio fi de ibi ijoko rẹ larin ọpọlọpọ enia, ti fere, ilu ati agogo yio mā dun lọtun losi.

Ni Monday ti iṣe ọjọ kọkanlelogun osu yi, Olubadan de bi i ti mā nde, o joko ati awọn Ijoye. Nigbati Ajẹlẹ de, nwọn jọ dide gun oke lọ ṣe Igbimọ. Lẹhin ti nwọn pari Igbimọ nā Ajẹlẹ ati ogbufọ rẹ sọkale, Olubadan ati awọn agba Ijoye sin Ajẹlẹ de enu ọna, nwọn si pada sibẹ wa si joko, gbogbo awọn Ijoye kekeke yara dide duro, awọn akọda ati ọpọlọpọ enia dide duro bakanna. Awọn agbagba o ni lawani fusfun kan joko, bi nwọn ti nwo Olubadan ati awọn Ijoye riyi nigbati nwọn sin Ajẹlẹ pada. Titi ti gbogbo enia fi dide duro, se ni nwọn joko nwo bọ ọ sa.

Laipẹ ti Olubadan ati awọn Ijoye joko, awọn akọda ati iranṣẹ ti o ti ṣu akiyesi iru iwa afojudi ti awọn ọgbẹni nā hu, yara kigbe mọ wọn pe, nwọn ko mọ pe iwa aidara ni wọn hu ni? Nwọn yara fi ibẹru bojo dide duro kia kia, nwọn a lọ wolẹ ni iwaju awọn alaṣẹ nā, wọn ja ba pẹlu ẹbẹ pe awọn ko mọ ni! ṣe l' awọ joko gbagbe ra: kini awọn jẹ ti awọ ko fi ni dide duro nigbati awọn bab wọn mbọ? Olubadan ati awọn Ijoye dar jin wọn, ṣugbọn iṣesi wọn ti o fi han nwọn mọmọ ṣe bẹ ni jẹ ki awọn akọd sọ fun wọn pe ki nwọn o rin jade nigbat nwọn tun fẹ pada joko.

Awọn agbāgbà nā jẹ merin, wọn ki ṣe Ijoye. Isesi wọn nā ya ọpọlọpọ lẹnu bi āwẹ l' o ngbọ wọn ti wọn fi ṣe bẹ bẹ ni enikan ko mà mọ ni o.

Emọ Nla L'eyi o!

Li ọsan ọjọ Ọsẹ ti iṣe ọjọ kokanla osu yi, ni ode Amunigun kun fun ọpọ enia ti nwọn duro tiyanu tiyanu.

Eyi ni nipa ọkunrin kan ti oruko rẹ njẹ Layiwola, ọmọ Amunigun, ti o ti ku ni inkan bi oṣu kan sẹhin.

Bi a ti gbọ idi oro nā si nipe, ni Satide ti iṣe ọjọ kẹwa osu kanna, die ninu awọn enia rẹ se akiyesi pe sare rẹ ti jin silẹ tobẹ ti nwọn fi nri afo diẹ ninu koto ti nwọn sin i si.

Ni ọjọ keji ti iṣe ọsẹ, nwọn pinnu lati tun sare rẹ nā se, ṣugbọn igba ti nwọn fi ọkọ wa yẹpẹ ti o jin sinu ọkarun pako ti nwọn ti fi sin i ni wọn ba. Se ni inu sare rẹ ri gburugudu.

A gbọ pe nwọn ko ba inkan kan ti o jọ ẹran tabi egan nibẹ. Okiki ọrọ yi kan kakiri ilu.

Layiwola ọmọ Amunigun ni igba aiye rẹ jẹ gbajumọ, enia rere ati alawada; iṣẹ agbero mọto ni i mā se ni Ogunpa Fẹlẹye: boya ni a le ri onikan ni ilẹ yi ti Layiwola ko ti nawo fun, toripe a mā jọ dẹe.

A ki awọn ọmọ Amunigun, e ku afẹku Layiwọla. Ẹhin rẹ yio dara o.

Kotu Gbọngan.

By Observer.

Nigbati mo nti Ibadan rekọja lọ si Ile ṣa awọn oni-mọto ti mo wọ ja mi sile ni Gbọngọn, nwọn sọ fun mi pe awọn ko mọ, awọn de ibi ti awọn yio gbe ko ara won ni mo ba nduro de awọn oni-mọto mi. Ko pẹ pupọ lẹhin eyi ni mo ri awọn kan wọn mbọ niwaju mi pẹlu ọkọ ayọkẹlẹ, nigba ti mo bere, nwọn si sọ fun mi pe Balẹ ati awọn ijoye rẹ ni mbọ wa si kotu nitoripe ni oni ni Kotu.

Nigbati mo si bere pe ki nwọn o fi Balẹ Gbọngọn han mi ati awọn ijoye rẹ nwọn fi han mi. Balẹ na ri [illegible] si se [illegible] enia o si ga. iyọlu rẹ si [illegible] enia lojn, o si yẹ oye pupọ. Mo si tun ri Balogun pẹlu, enia kukuru ni, on si ri [illegible] lumbu bi ọmọ oyinbo ati Otun Balogun o gun tẹrẹtẹ bi Filani.

Mo wa ri ohun kan ti o kan fun iyanu ninu Kotu Gbọngọn; onia metadinlogun ni o wa ninu Kotu to jẹ alaga ti nwọn si nṣe idajọ. A ko iti ri iru eyi ri ni gbogbo ilẹ Yoruba pe ki alaga metadinlogun ki o wa ninu Kotu kanṣoṣo ki wọn o si mā da ẹjọ. A bẹ awọn Alaṣẹ pe ki wọn o ri si i ki wọn o si ba wọn ṣe amojuto eto

Ṣaki.

Anu ṣe ni lati tun so pe ole ti a ni o rọlẹ ni Igboro Ṣaki, asü sisimi ni nwọn nsinmi. Ni oru Sunday mọjumọ Monday ọjọ kẹrinla oṣu ni ole lọ fọ ile *Post Office* ti o wa nihin. A dupẹ pe awọn ole nã ko ri inkan nibẹ ju pe nwọn ba ile ipa-owo-mọ jẹ (eyi ni *safe.*) Nwọn gbiyanju ati fọ ọ ṣugbọn ko ṣe fọ, eyi rirn ko ṣe ru. Nigbati nwọn ko mọ bi a ti ṣe ni nwọn ba da inkan iṣẹ wọn silẹ.

Awọn irin iṣẹ wọnyi jẹ ti awọn alagbẹdẹ dudu. Nwọn pe awọn alagbẹdẹ jọ lati wa wo irin iṣẹ wọn. Baba kan ti a npe ni Ogunlana ni oja Ogidigbo ṣa irin mẹrin ninu awọn irin nã pe ti oun ni, ṣugbọn oun ko mọ bi nwọn ti ṣe de *Post Office*. Laipẹ rẹ ni Ajelẹ fi awọn ọlọpa meji ṣọwọ lati wa wa idi ọrọ na. Ọgarjọ na ti nwọn de ni nwọn ti bẹrẹ ise wọn. Nigbati ilẹ mọ ni nwọn rانṣẹ lọ pe awọn onibembẹ ọba ati awọn afunfere re niroripe ni oru ọjọ nã ti awọn ole fọ Apoti irin na ni awọn onbembẹ ati awọn afunfere yi ji sãri. Nwọn si sọ bọ na pe awọn de ẹba *Post Office* ni ile enikan ti a npe ni Gbodamọsi Langabu lati tọrọ ati pe awọn de eba ile Ogunlana yi ni oru nã pẹlu ṣugbon awọn ko mọ inkan nipa bi ole ti ṣe fọ *Post Office*. Nwọn wadi orişirişi inkan eyi ti o mu ọrọ nã kan Dawodu Ọkẹrẹ isisiyi ati awọn ọrẹ rẹ diẹ bi Lagaba ati Sanusi Ogidigbo.

Ohun ti o mu ọrọ yi kan nwọn ni pe aburo Dawodu fẹ iyawo ọmọ Ogunlana nwọn si ṣe iyọnu pupọ lori eyi, pataki lori oji gita.

Ile Sanni Ogidigbo ko jinna si ile Ogunlana ti awọn ole lọ ko irin re ni agbẹde, awọn onilu oru yi koja lode Ogunlana lọ si ile Sanusi yi, nwọn si de ile Langaba Gbadamọsi pẹlu lẹba Post Office.

Awọn ọlọpa na ko awọn alubẹmbe ati afunfere, Dawodu Okẹrẹ, Sanusi Ogidigbo Gbadamọsi Langaba ati Ogunlana alagbẹdẹ lọ si Oyọ. O to bi ọjọ meta lẹhin eyi ni a ri wọn pe nwọn pada de.

A gbọ pe Ajelẹ da ejọ na pe nigbati nwọn ko ti di mọ enikan lwọ ki nwọn mã lọ.

Awọn ole na si tun nsimi lẹhin ti nwọn ti fọ Post Office.

MỌTO ṢE IJAMBA NI IDI-ARẸRẸ NI ERINKEJI NINU ODUN YI.

Ni Sunday ọjọ kọkanla ọkọ Lagbikan, Chevrolet OO1695 eyiti Salami Akinọla nwa ṣe ijamba gidigidi ni arin Oja Ibukọ ati Idiarẹrẹ, eyiti o pa baba Majemu Hausa kan (ti nta igi) lara papọ tobẹ gẹ ti ko fi le ji titi nwọn fi gbe e de Ile Alaisan Adẹọyọ.

Nigbati ọkọ yi nti Ijẹbu-Odo pada mbọ ti o de ibiti o ti ṣe ijamba yi, ṣe ni Baba Majemu fẹ sure la titi ja lati ọwọ otun si ọwọ osi.

Ki ọkọ ko ma ba pa baba ti o fi ẹmi rẹ wewu yi, ṣe ni awamọto yara fa ijanu ọkọ ti o si yara dari rẹ si ọwọ osi kiakia tobẹ gẹ ti ọkọ fi doju dele ti o si fi ṣe baba buruku yi ni ijamba ti o pọ tobẹ ti o fi daku.

Ọgbẹ nã pọ tobe gẹ ti o fi jẹ pe agbara kaka ni yio fi ye. Awọn Ọlọpa Eko ti mu Awamọto nwọn si ti fun u ni ẹsun pe o wa mọto ni iwakuwa.

Nitori iru ijamba wọnyi, o yẹ ki t'ọmode t'agba, l'obirin l'ọkunrin, ki o mọ ọ ni iṣẹ nwọn lati mã wo ọtun wo osi ki nwọn to la titi koja. O yẹ ki awọn Ọlọpa ki o mã kọ awọn ti nrin irin ẹsẹ bi o ti yẹ ki wọn mã ṣe loju ọna, g e g e b i awọn Wẹyọmirọ ti nkọ awọn Awamọtọ bi a ti i ṣe loju ọna.

AWỌN TI NTA ẸRAN ANA NI ỌJA GEGẸ ATI NI IBUKỌ

Ni ọjọ Monday (21/11/38) ti o kọja Ọgbẹni Ọga Ọlọpa Eko atijọ ti nwọn fi ṣe Olusọ Ọja'ba, ti nwọn si tun fun laṣẹ pe ki o mã bẹ ọja Ibukọ wo nigbogbo ọjọ oja, o tun nwo awọn ọṣika awọn Ẹlẹran ti nwọn mã nyọ ta eran ana tabi eyi ti o to ti ijọ kẹta ti o ni omrunu kokoro arun lara, ni ọja Ibukọ ati ni Gegẹ ni kọrọ ibiti nwọn ba mọ pe oju awọn Wolewole ko ni to iwa ọkanjua wọn.

Bi baba na ti nṣe iṣẹ lọ ni o ba kọfiri ẹran ana mọu igba eran ọdọ ọmọlokunrin kan ti a npe ni Adeoyọ ti o pe ọga rẹ ni Alao ti nta Ẹran ni Gegẹ.

Bi nwọn ti nyanju ọrọ yi lọwọ ni Oibo awọn Wolewole ti a npe ni Mr. Forest de. Nigbati Oibo nã ri ẹran yi, o paṣẹ pe ki Baba Ọlọja ati Wolewole kan ti nṣiṣẹ ninu ọja yi sin ọmọ na ti oun ti ẹran lọ ṣodọ Ọga rẹ Alao ni Gegẹ.

Ṣugbọn nigbati nwọn de Gegẹ ẹni ya wọn nigbati nwọn tun mu awọn Ẹlẹran mẹrin mĩ ti nwọn ni iru ẹran buburu bẹ ti o pọ tobẹ gẹ ti ẹni kole rohin bi nwọn ti pọ to. Gbogbo ẹran wọnyi ni nwọn ri sinu ile patapata ti nwọn si lọ fi ẹsun awọn ẹlẹran nã sun ni isọ awọn Wolewole.

Ọpẹ lọpẹ ejika ti ko jẹ ki ẹwu ko bọ Ọpẹlọpẹ Baba Ọlọja ti ko jẹki ẹni ẹlẹmi ki o ṣofun li ọdun ni.

Kotu Oke Arọ.

30/11/38.

Ọgbẹni Alimi Fagasi wa duro ni iwaju Osi Olubadan ati awọn Ijoye nipa ejọ gbese ti o pe Ọgbẹni Yesufu Bade. Lẹhin ti o ti sọ pe igba kugba ni oun ma nwa si kotu ti nwọn ko si ti i da ẹjọ nã.

Akọwe si fihan pe ki ṣe otọ l'o nsọ nipa wiwa ti o wipe oun nwa si kotu nigba kugba. O ni nitoripe igba mĩ nwọn ki i ri i ti kotu ba pe e fun ejọ rẹ.

Osi Olubadan si sọ fun u pe ki o pe ẹlẹjọ rẹ wa. Yesufu Bade ro ejọ bi o ti ṣe jẹ e l'owo. Ikan ninu awọn Ijoye bi i pe elo ni l'o jẹ ẹ, ati pe o to igbawo ti o ti jẹ ẹ l'owo nã. O dahun pe pọun marun ni oun jẹ ẹ ati pe o to oṣu mẹfa sẹhin.

Osi Olubadan bi i lere pe o to igbawo ti o ti wa si kotu sẹhin? o dahun pe o ti pẹ igba ti o pe oun lejọ l' oun ti kọ ri nye wa, lati igba nã ni oun ko ti le wa nitori ara oun ti ko da.

Osi Olubadan paṣẹ pe ki i o lọ san owo na fun Alimi Fasasi ni ọgbọnjọ si akoko na lai tase.

Ọgbẹni Asani Adeoye wa fi ẹsun sun pe ejọ Ọgbẹni Ọwọade, ti kotu ti da pe ki o lọ san owo fun oun, akoko ti nwọn da fun u pe ki o san owo na ti koja ko si ti san.

Osi Olubadan bi i lere bi Ọwọade nã ba wà ni koto, o dahun pe kò wa si kotu, papa oun de ile rẹ ni owurọ na ki oun to ma bọ wa kotu, awọn ara ile rẹ si sọ pe o ti lọ si oko rẹ. Osi Olubadan si da a ni imọran pe bi o ba fẹ o le tun pe e l' ejo l' ẹkeji ati pe ẹkeji yio kaupa ju ti akọkọ lọ.

Ọgbẹni Samuel Adeyẹfa ti o pe ara rẹ ni ara Ikereku, wipe ṣe ni oun wa si Kotu fun ejọ kan, nigbati o duro ni iwaju awọn Ijoye bi Omugọ ldo.

Ohun ti o ṣe nipe, titi ti o fi wọ inu koto, ati ti o fi de iwaju awọn Ijoye l' o de fila gọngọ-gongo bi elai mọkan. Awọn Akọda ti o ṣe akiyesi Omugọ nã yara fa a si apakan, nwọn si fila rẹ, nwọn fa a riyẹ riyẹ sihin s' ọhun, ki nwọn to ti i gọ-ngọsa na bọ si ode.

ỌNI T'O WA NI ỌJA OJE.

November 25 1938.

Li oni ni a to gbọ gan nipa bi Ọni nla kan ti o ti wa ni Ọja Oje fun ọpọlọpọ ọdun sẹhin ti ṣe ku ni aipẹ yi.

Iyanu gãn ni Ọni nã jẹ, enikẹni ti o ba lo wo o l'o ma nkọ ha! nitotọ iru rẹ ṣọwọn ninu omi nla. Bokoto bọkoto l' o to, ti i si mã nmi fo o, nibiti nwọn kọ ile si fun u.

Yio si jẹ iyalẹnu gãn lati gbọ pe nwọn ti nmu Ọni ni agbole Dele ni inkan bi odun mẹtadi l' adọrin sẹhin.

Bi o ti jẹ iyalẹnu to, ọpọlọpọ ni alejo ti o ba wa bẹ Ibadan wo, ti nwọn o si tori Ọnì nã rin lati arinilu lọ wo o nipa irohin ti nwọn ba ngbọ.

Pupọ ni igba ti awọn Oibo tabi Kora mã nfi mọto bẹ ọnì nã wo, ti nwọn si mã nra adiẹ bi merin tabi mẹfa ninu ọja nitori ọnì kanna yi. Bi wọn ba ti nju u si i ni kan kan ni i mã f' ẹnu rẹ hau laitase, lẹsẹkẹsẹ a gbe e mi a si tun mura lati hau omĩ.

Ṣe ni awọn enia ti o wa ni agbo ile Dele nã mã mbọ ọ bi ẹni bọ Ogun tobẹ ti nwọn fi mã rsọ awọn ọmọ wọn ni Onibumi Ọni-Ṣeyi, Ọni-Ṣetọhun.

Ni akoko ọdun orisa wọn Ọni nã a mã jade li oru rin kakiri oju ọna ile wọn lai pa ẹnikankan lara ki o to tun ra wọ inu ile ti nwọn kọ fun u.

A gbọ pe ọjọ keta din l' ogun oṣu yi ni ọnì nã ku. Ki o to di ọjọ ti o ku nã, nwọn fi ọgbọn gbọn omi ati rọfọ ti o wa ninu ibi ti nwọn ṣe ti o ngbe nwọn si bu omi miran pada sibẹ fun u. A fi owurọ ọjọ keji ti wọn ba oku rẹ.

O dun awọn Ọlọni nã tobẹ ti o fi dabi pe enia l'o ku lara wọn.

Irohin Egbado.

"Oluwa mā gbọ adura mi lojojumọ"

Iwọn ọrọ wọnyi ni Onimọto AB-577 kọ si ara takada ti o si lẹ ẹ mọ ibiti o njoko si wa mọto.

Moto yi a mā dide ni Abẹokuta (Lafẹnwa) ni aarọ, a si mā ko ero lọ si ọna Iboro ati Igbogila, a si tun pada ni ọsan.

Ni āro Monday ọsẹ yi, December 5, bi o ti nti Abẹokuta lọ si ọna oke, ti o ngun oke gọgọrọ a ti de ọna Ibara Orile, ko mọ pe awọn ọmọ mẹta kan ti sapamọ sinu igbo ni ọna ọkọ wọn; ọkan ninu awọn ọmọ nā ti pinnu pe oun yio ju okuta lu awamoto ọkọ yi loni. Ọkọ yi kun fun ero ṣoṣọ; bi o ti fẹ gun oke Ibara ja ni iro okuta dun bi āra lara digi iwaju ọkọ, ṣugbọn onimọtọ jẹ enia ti o ni ọkan; o ko berẹki pin, o si duro jẹ. Awọn ọmọ wọnyi ti ko wọ 'gbẹ, ọwọ ba ọkan ninu wọn, a si gbe e si ọkọ ọfẹ lọ si iṣaju Orile, o di atimọle. O ka awọn ẹgbẹ rẹ; ni āro ọjọ keji, a ti mu wọn duro ni oju ọna de onimọto, o di inu atimọle ni Isaga. A ti fi ọrọ nā le onidajọ Kotu Isaga lọwọ.

A ba ọ yọ, onimoto AB577, ki Oluwa mā gbọ adura rere rẹ lojojumọ, ki o si jẹ ki o mā ko awọn ero rẹ de ibiti nwọn nlọ ni alafia.

Ẹnyin ọmọ alāikọ, akọgba, bi ẹ ko ba kọ ogbọn ni ile, Kotu ni ẹ o ti kọgbọn, ẹgba Kotu ni yio se oluko nyin, ile ẹwọn ni yio si jẹ skul nyin.

Ẹwọn nrō nyin, ẹnyin arungun ọmọ.

Oguntunde Jẹbi Iku.

22/12/38.

Okunrin kan ara Ibadan ti orukọ rẹ a ma jẹ Oguntunde ti ngbe Agọ Ogundele jẹbi iku loni ninu Kotu Giga Adajọ Agba ọlọla George Graham Paul si ni ki nwọn yegi fun u nitoripe o pa ọmọ ọdun marun.

Ẹjọ na lọ bayi: Ni ọjọ kẹta oṣu October ọdun 1938 ni ọmọ na tele iya rẹ Homani Jọkẹ ati awọn kan lọ si inu oko lati ru *cocoa* wa inu aba. Nigbati nwọn de inu oko, nwọn ni ki ọmọ yi Abudu Raimi ki o duro ki awọn ru Koko lọ si aba, pe nigbati nwọn ba dari de lati ru cocoa ti o ṣeku, ki o le ba wọn lọ, nitoriti oju ọna ati lọ inu aba nyọ bọlọ-bọlọ. Nigbati nwọn dari ti aba de, nwọn ko ri Abudu Raimi mọ. Nwọn si bẹrẹ si iwa a. Nigbati wọn ko ri, nwọn kigbe pe Ajala, baba wọn. Baba ati ọpọlọpọ awọn elomiran ati Oguntade papa bẹrẹ si iwa ọmọ na. Nigbati o ṣe, nwọn kọ ri ikoko taba kan, lẹhin na nwọn tun ri ipa ẹsẹ ọmọde ti o nsare ati ipa ẹsẹ agbalagba ti o tun sa tẹle e. Ipa ẹsẹ wọnyi ni nwọn tọ de ibi ti nwọn gbe ri oku ọmọ yi ti nwọn ba a jẹ a ti erupẹ bo o mọlẹ ti ika ẹsẹ rẹ yọ jade.

Nigbana ni nwọn ranṣẹ si ti awọn Ọlọpa Eko nwọn si fi ẹsun sun. Ọjbo Ọlọpa Eko ati awọn ọlọpa Eko meji ati ti Ibilẹ kan ba wọn lọ si āba na.

Nibiti nwọn gbe nṣe wiwa idi ohun ti o pa ọmọ yi, ni Oguntade tikalara rẹ ti mu ara rẹ lọ sūn li Agodi pe oun ni oun pa ọmọ na. Nigbana ni awọn ọlọpa Ibilẹ si mu u lọ si oko na, o si fi adu ti o fi pa a ati ibiti o sin oku rẹ si han wọn.

Nigbati Adajọ bere lọwọ rẹ pe kini se ti o fi pa ọmọ na, Arufin yi dahun pe ẹdi li o mu oun. O ni ọkan na ni oun ati awọn ara ile ọmọ na nṣe. O ni oun pẹlu ẹnikẹni nwọn ko ni ija tẹlẹ ri.

Lọya ti awọn Ijọba gba fun u tun bẹbẹ pupọ tẹduntẹdun pe ki Adajọ ki o ṣanu rẹ nitoripe ko si ẹri kankan lati fihan pe ija wa larin Arufin yi ati ọmọ na tabi awọn ẹbi ọmọ na ti yio mu ki arufin yi ki o ṣe inkan ti o to bayi. Nigbana, Lọya nā ni se ni ori rẹ daru nigbati o nṣe inkan yi. Nigbana ni Adajọ si dahun pe loto ni, ṣugbọn ko si ẹri lati fihan pe ori rẹ daru tabi pe ọpọlọ rẹ yi li asiko ti o fi npa ọmọ na. Nitorina o jẹbi iku. Ṣe ni ki a yẹgi fun u.

Nitorina ẹniti o jin si koto o kọ awọn ara yio ku lọgbọn.

O Ma Kari Aiye !

Inkan na ko kari aiye bāun ? Ogbeni Ogunbọde ni oun le, ṣugbọn nigbati Akilapa tẹnu bọ tire ṣe ni Ogunbọde li owọ leran ti o uwo

Awọn agba nā bẹrẹ ọrọ. Ekinni nsọ ekeji nro nipa iṣoro ati inira olukuluku Beni ti ẹnikan ko sai se ti ẹnikeji Akilapa ko da ẹnu ro, o ṣa nsọrọ, ọrọ na wa di itan nipa bi oun o ti pitu ati bi o ti ṣe jādi to, ni ọjọ wọnni nigbati awọn oibo ko ti i wọn oke ti ogún njā nihin, jà lọhun kakiri ile Yoruba. Ṣe ni Ogunbọde nṣe hūn ū, ti o ngbin sinu.

Ẹnyin okawe wa e ri bi aiye ti ri loni bi o? Iṣoro ati aini kari aiye, bi awọn kan ti nri jẹ ti nwọn nri mu li awọn miran nfi onjẹ arọ ṣe ti ọsan ti nwọn nfi ti ọsan ṣe ti alẹ Igbagbọ ọpọlọpọ nipe " Ika ko dọgba, akunlẹ-yan ni ada-aiye-ri." Beni irisi ati iwosi aiye jọ bẹ ṣugbọn a ni lati mọ pe Ẹlẹda ti o da aiye ti da a ki o le mā yi pada.

Bi o ti jẹ pe yiyi ni aiye nyi, ọpọlọpọ ti inkan ndan fun, ti awọn ti nri jẹ ti nwọn ti nri owo fi ṣe faja; li o ṣai ni li ode oni. Orukọ miran ti a ten le pe aiye ni 'Oyibiri' nitoripe yiyi li o nyi, oriṣiriṣi ti oju ti nri nipa ilọsiwaju ati ipada si ẹhin ọmọ enia ti to kọ olukuluku enia l' ogbon nipa 'Oyibiri' yi. Bi o ri tirẹ le bi ẹlomiran ba f' ẹnu le tire, ṣe li o f' ọwọ leran t' e si mā wò Ṣe l' o tile ri bi ẹ pe, inira ati aini npọ si i l'arin awa enia Dudu kākiri nisu 'Oyibiri' yi. Adura wa si ni pe ki Oluwa o din airikan ṣokan ọjọ yi ku fun wa.

Awọn Abisinia Nja Niṣo.

30th Nov. 1938

Awọn Abisinia pero pọ, nwọn si ti t. Ọlọla Alam Tsahai, ti ṣe Ọmọ Ọba wọn atijọ Lij Yassou jọba dipo Ọba ti o kun lori Itẹ.

Lati igbati nwọn ti fi i jọba ni awọn Italia, ti ngb' oke gb' odo lati le ri i pa. Lati igbana si ni awọn ara Abisinia ti nwọn ti parapọ mọ awọn Italia ti fi wọn silẹ ti nwọn si ti lọ parapọ pẹlu ogun ara ilu wọn. Ikọlu nla kan ṣẹlẹ, jagunjagun Dejazmatch, Gabre Hiot lọ ba ninu awọn Italia ni Alebi - Adi ati Tembiem l' ẹlirubo nwọn si jamba wọn pupọ.

Awọn ara Tigre ti iṣe jagunjagun ninu awọn Abisinia ko jafara ṣe ni nwọn nyọlu awọn Italia lairo tẹlẹ. Bakanna ni nwọn ṣe laipẹ yi ti wọn fi pa bi ẹgbẹrun ninu wọn, eyi si mu ki awọn olori ogun Italia sa lọ ṣ ara pamọ nitosi ilu kan ti o njẹ Makalle.

Ija kẹta ṣẹlẹ larin ilu Wallon ati Aija nibiti awọn ogboya ara Abisinia wọnyi Dedjaz. Tasfar. Kabbada ati Dedjaz Gangu pa ọmọ ogun nwọn pọ lo ba awọn Italia lojiji ti nwọn le ti wọn si pa ọpọlọpọ ninu wọn.

Lẹhin eyi awọn kan tun lọ kọlu ogun awọn Italia, lẹhin ti nwọn dojukọju fun odidi ọjọ meji, awọn Abisinia fọ ogun wọn eyi mu ki awọn Italia sa pada si ilu Addis Ababa.

Gẹgẹ bi irohin ti a nri gbọ, a ko gba rárá pe awọn Italia ti i ṣegun awọn Abisinia nitoripe wọn ko ti igba ilu Etiopia tan ida merin awọn Abisinia ko si labẹ aṣẹ tabi ofin wọn nisisiyi.

Ṣọpọnna Ni Ikire.

Mo fi tọwọtọwọ bẹre lọwọ oniwe irohin fun aye diẹ lati fi inkan ti o nlọ ni ilu yi siwaju awọn Alaṣẹ ilu.

Ni iwọn oṣu marun tabi mẹfa sẹhin ni Ṣọpọnna ti npa enia gidigidi ni ilu Ikire, ti ọpọlọpọ ile si dahoro. Idile ẹlomiran fere run tan. Awọn oniṣọpọnna wọnyi si nfi ẹmi pipa run pipọ, ṣe ayọ ati pe lẹhin ōfō awọn ẹmi wọnyi, awọn oloku tun ndi onigbese nipa lilọ mā fi ọmọ sọfa tabi ko owo lati ko fun awọn apẹmirun wọnyi: ki nwọn to gbe oku ẹniti ṣọpọnna pa, bẹbẹ ọmọ ti nwọn iba kọ ni ile-iwe, oko olowo li o wa.

A ke ba ẹnyin Ijọba lati ba ni kiyesi ārin ilu yi nitori bi ṣọpọnna ba pa enia tan, kini Akire yio mā jọba le lori ? Ọpọlọpọ ira aṣa atijọ bi iru eyi ti o ti parun ni ilu miran ni o tan ku ni ilu Ikire nitori ainilaju to enia nā.

Pataki julọ ni ṣe akiyesi pe awọn oniṣọpọnna wọnyi nfi oku gbigbe nā ṣe ikā, nigbati o jẹ pe enia ko gbọdọ pade wọn bi nwọn ba ngbe oku yi lọ, agogo mẹsan tabi mẹsan ābọ ni nwọn kuro ni ile lati lọ sinu igbo, ẹniti o ba kò wọn kò tire. Ki Oluwa mā jẹki a rin nijọ ebi np' ọna o.

Nitori aafāni ilu ati awọn alejo ti nwọn nsare wo inu ilu yi nitori owo ati iṣẹ, ti nwọn ki isi imọ igba ati kuro ni ẹi, a bẹ ẹnyin Ijọba ki ẹ gba wa lọwọ oniṣọpọnna Ikire o. Ọmọ Ila.

Printed and Published by D. A. Ọbasa at The Ilare Press, Oguaapa Road Ibadan.